

A photograph of a long, narrow wooden bridge crossing a canal. The bridge has a simple wooden railing and a person in a blue shirt is walking across it. The canal water is dark and reflects the surrounding environment. The bridge starts on a steep bank on the right and ends on a lower bank on the left. The text 'Mozesbrug nooit bedoeld als icoon' is overlaid in white, sans-serif font across the middle of the image.

Mozesbrug nooit bedoeld als icoon

Ontwerp zo onzichtbaar mogelijk gemaakt

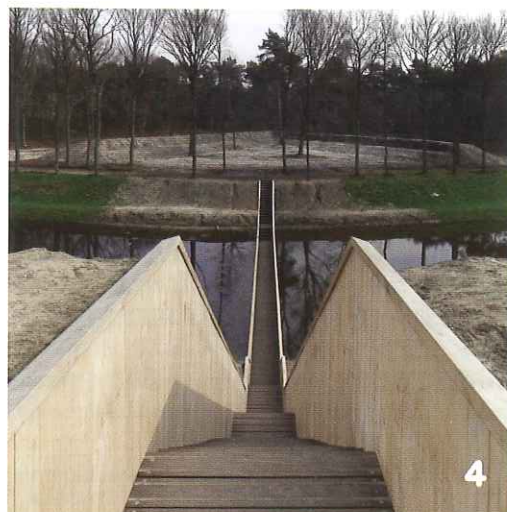
Tussen idee en oplevering van de Mozesbrug in de gracht van Fort de Roovere bij Halsteren lag kraan twee maanden. Toch heeft de snelkookpanprocedure het ontwerp geen kwaad gedaan. RO&AD architecten wilden geen icoon of statement maken. Het liep anders. De brug trekt bezoek van over de hele wereld en bewijst dat een groot gebaar maken ook tegen een klein budget kan.

De ambitie RO&AD architecten uit Bergen op Zoom mag dan een zo onzichtbaar mogelijke brug geweest zijn, de publiciteit die ze onbedoeld met hun ontwerp genereerden is van een heel andere orde. De Mozesbrug werd door ArchDaily uitgeroepen tot 'Building of the year' en was een dag lang te zien op het digitale billboard op Timesquare in New York. Daarnaast is het bouwwerk recentelijk genomineerd voor de Houtprijs en de Nederlandse Bouwprijs 2013. En dat is een knappe prestatie voor wie bedenkt dat het ontwerp in minder dan twee maanden gemaakt en gerealiseerd is. Ad Kil van RO&AD architecten vertelt dat Fort de Roovere hoort bij de West Brabantse Waterlinie, een verdedigingslinie van een reeks forten en steden met een inundatiegebied in het zuidwesten van Nederland. De linie stamt uit de 17de eeuw, maar is in de 19de eeuw aan zijn lot overgelaten. Bij het herstellen van de linie was er voor de toegankelijkheid een brug nodig over de gracht van het fort dat een recreatieve functie met wandel- en fietsroutes krijgt. Ad Kil: 'We zijn vrij laat bij het project betrokken. Begin augustus werd ons gevraagd na te denken over een oeververbinding. De officiële opening van Fort Roovere was gepland op 11 november 2010. Ons werd duidelijk gemaakt dat de openingsdatum niet onderhandelbaar was en of we binnen een week met een plan konden komen.'

Vijand

Vanuit historisch oogpunt is het sowieso al vreemd een vaste brug over de gracht van een verdedigingswerk te slaan. Zeker als de toegang ligt aan de kant waar vroeger de vijand verwacht werd. Vanuit dit gegeven hebben RO&AD architecten een zo onzichtbaar mogelijke brug gemaakt. Hij ligt als een sleuf in de gracht en in het fort en vormt zich naar de contouren van het landschap. Van een afstandje zie je zo de brug niet liggen omdat de grond en het water tot aan de rand staan. 'Een trekpontje, een tunnel of toch maar een opklapbrug; al nadenkend over het ontwerp passeerden van alles de revue', zegt Kil. 'We proberen altijd te kijken naar de vraag achter de vraag. Er was op zeer korte termijn een oeververbinding nodig en dat hoeft dus niet per

1. Voor wie niet Bijbelvast is; het verhaal gaat dat Mozes de Rode of Schelfzee openspleet om met zijn volk aan de legers van de farao te ontkomen. Bij Fort de Roovere lopen de bezoekers als Mozes door het water. 2. De damwandachtige wanden, uitgevoerd in gemodificeerd naaldhout, scheiden de watermassa moeiteloos tot een veilige doorwaadbare plaats en bekrachtigen de natuurlijke band tussen hout en toepassing. 3. Het gereconstrueerde fort is onderdeel van de West Brabantse Waterlinie. 4. De materialisatie van deze unieke onder de waterlijn verborgen brug is uitgevoerd in Accoya, een houtproduct dat gebaseerd is op het modificeren van naaldhout.

se een brug te zijn. Een tunnel was geen optie en een brug op poten paste niet in de historische context. Al redenerend ontstond het idee van een tunnelbak zonder deksel', zegt Kil.

Snelkookpan

De brug onder de waterlijn is uitgevoerd in Accoya, een houtproduct gebaseerd op gemodificeerd naaldhout. Kil verwacht dat de brug slechts weinig onderhoud vraagt en door zijn esthetische kwaliteit zijn volledige gebruiksduur zal kunnen uitdienen. Terugkijkend zegt Kil dat hun ontwerp zo goed is uitgevallen juist omdat het hele ontwerp- en realisatieproces in de snelkookpan moest. 'Was dit een proces van jaren geweest, dan is het maar de vraag of we onze brug überhaupt hadden kunnen realiseren. Omdat de datum van oplevering heilig was, ontbrak het aan tijd voor ontwerpkritiek. Achteraf gezien prima.'

De Mozesbrug is binnen een relatief klein budget van 250.000 euro gemaakt, maar blijkt een publiekstrekker van formaat. **Bezoekers uit de VS, Israël en Japan komen speciaal voor the Moses Bridge naar Bergen op Zoom.** Kil: 'En dat is heel mooi. Eigenlijk is het maar een heel klein ding, maar wel met een enorme invloed op het gebied. Het beste bewijs dat een opdracht niet groot hoeft te zijn om veel effect te sorteren. Toch wel gek als je bedenkt dat het nooit onze bedoeling was een icoon te maken. We mogen nu ook een uitkijktoren bij het fort maken.' Die uitkijktoren is tegelijk een tribune voor openluchtvoorstellingen die op het fort worden gegeven. Dat de gemeente Bergen op Zoom en de Stichting Vrienden van de West-Brabantse Waterlinie juist bij RO&AD uitkwamen is geen toeval. In 2000, bij de oprichting van de Stichting Vrienden, ontwierpen ze een uitkijktoren van staal. 'Later hebben we als architecten een duurzaamheidsslag gemaakt. Daarom is het nieuwe ontwerp in verduurzaamd hout', aldus Kil.